

PATRICK RIGUELLE

“Mijn West-Vlaamse jeugd ging volledig in vlammen op”

BLANKENBERGE ► Patrick Riguelle trekt dit najaar langs de culturele centra met het avondvullende programma ‘On n’oublie rien – Les chansons de Jacques Brel’. Ook doorheen ‘Le Plat Pays’, het West-Vlaanderen dat Brel bezong en waar Riguelle zijn jeugd doorbracht. “Door een brand heb ik zo goed als niets tastbaars meer van mijn jeugd. Die overleeft enkel in mijn gedachten.”

DOOR OLIVIER NEESE • Aan de Vismarkt in Mechelen – lokaal bekend als *de viesmet* – verdringen de verwijzingen naar het vissersbestaan elkaar. Den Anker, De Stillen Gentier, Servis... De horeca- en handelszaken hebben zich allen een passende naam aangemeten. Patrick Riguelle (52), die opgroeide met het ruisen van de zee in de oren, nodigt ons uit in bruine kroeg De Gouden Vis, zijn stamcafé. “Toen ik na een scheiding in Mechelen belandde, was dit een van de eerste cafés waarin ik kwam. Meteen wist ik: hier kom ik nog vaak terug.” Uit nostalgie aan zijn jeugdijaren aan de kust? Wie weet.

NAAR ZEEPVENTORIA

Patrick Riguelle, zoon van een Waalse vader en een Vlaamse moeder, bracht zijn eerste jaren door in Brussel, maar kreeg op zijn vierde een zware, chronische longontsteking. Therapieën in zeepventoria moesten soelaas brengen. “Eerst enkele maanden in Oostduinkerke en dan een jaar bij de *nonnes* en paters in Middelkerke”, vertelt hij. “Mijn tweelingzus, die niet ziek was, werd in het begin met me meegestuurd, maar daarna bleef ik alleen achter. Mijn ouders zag ik maar één zondagmiddag per maand, dan nog ter plaatse. Kerstavonden niet thuis. Dat tekent een mens. Ik ben een eenzaat en graag alleen. Ik weet dat het daaruit stamt.” Maar de therapieën sloegen niet aan. Telkens in Ukkel herviel hij. “Tot op mijn zesde dokter De Schrijver een vlek op mijn longen ontdekte en jodiumkuren in het Zeepventorium in De Haan voorschreef: zwemmen in zeewater, altijd buiten zijn, ook voor de lessen. Maar na een jaar afzien – pas om de twee weken mocht ik een weekend naar huis – was ik wel volledig genezen.”

FAMILIE PILLEN

“Als ik niet in een of ander preventorium was, nam mijn moeder me in Brussel mee naar optredens. Zij was fan van Gilbert Bécaud, mijn 19 jaar oudere zus van Johnny Hallyday en Claude François. Omdat *babysitten* toen nog niet bestond of omdat we het ons niet konden permitteren, moesten mijn tweelingzus en ik altijd mee. Ik heb daar nog heel levendige herinneringen aan, het stond in de sterren geschreven dat ik muzikant zou worden.”

Zijn liefde voor muziek werd verder aangewakkerd door de kinderen van dokter Frans Pillen – Jan, Peter, Tjerk en zus Lieve –, die hij had leren kennen in de scouts en de zwemclub in Blankenberge, waar intussen het gezin Riguelle woonde. “De Pillens, de weinigen uit Blankenberge die ik nog regelmatig hoor, zullen me tot de dood na aan het hart liggen. Peter heeft me een geweten geschopt op de meest aantrekkelijke manier: door muziek te leren kennen. Mijn eerste plaat van Brel kreeg ik van hem, mijn eerste gitaar – een met gekleurde snaren – was die van zijn zus. Hij leerde me leven met mijn minderwaardigheidscomplex, mijn timiditeit. Dat heb ik nog altijd. Boodschappen doe ik met het hoofd naar beneden. Vreemd? Op zulke momenten sta ik niet op een podium.”

EEN STIEL LEREN

Op zijn twaalfde vangt Patrick Riguelle de opleiding schrijnwerkerij aan het VTI in Brugge aan. Tussen het stof en de houtkrullen. “Een teken dat ik genezen was, hé”, lacht hij, terwijl een derde sigaret wordt aangestoken. “Waarom die keuze? Omdat Tjerk Pillen daar zat. Zo banaal

De vierjarige Patrick Riguelle met tweelingzus Michelle. (GF)

was het. Ik wist toen al dat ik muzikant zou worden, maar dat kreeg ik thuis niet verkocht. Ook omdat ik een *achterkomertje* ben. Mijn ouders hadden de leeftijd van mijn vrienden hun grootouders. We werden dan ook heel ouderwets gekleed. Al mijn maatjes hadden een jeans, ik liep rond met een bruin acryl broekje, een *debardeur* en een *souspull*. *My god!* Maar ik kon niet rebelleren tegen mijn ouders zoals leeftijdsgenoten omdat ik overmand werd door *compassie*. Ik had door dat ze het niet begrepen. Van hen moest ik een stiel volgen. Universiteit werd ontmoedigd, het zou te veel geld kosten. In het schrijnwerkerschap konden ze zich dus vinden, terwijl ik dat associeerde met gitaren bouwen.”

GIST IN HET TOILET

Maar een succes werd het niet. “Na twee jaar was het al gedaan met school. Ik heb geen diploma gehaald, behalve – met een vervolmakingscursus vele jaren later – een A3 schrijnwerkerij. *That's it*. Ik kon niet tegen het autoritaire gedoe op school en ben begonnen te rebelleren. Een kilo gist in het toilet kieperen, een krachtbal – we kregen les van Etienne Schotte, de uitvinder van die sport – naar de onderdirecteur gooien, diens papegaai laten vliegen... Mijn ouders hebben nooit iets geweten. We hadden thuis geen telefoon en als de school brieven schreef, zorgde ik er wel voor dat die onderschept werden. Ik heb ook altijd zelf mijn rapport getekend. Omdat ik het vanaf het begin deed, is er nooit iemand achter gekomen.” Zelfs de muziekschool – waar hij tweemaal aan het eerste jaar startte – was niets. “Op mijn 27ste ben ik samen met iemand van 64 buiten gevlogen omdat we Chinese inkt aan de klink hadden gesmeerd. Eens een speelvogel...” Nadat hij de school voor bekeken hield, combineerde hij jobjes met optredens in het weekend. Dat hield hij vol tot in 1986, toen hij professioneel muzikant werd. “Van rekken aanvullen in Delhaize, over vis lossen in de haven tot pinten tappen in cafés. In die periode leerde ik de lokale muziekcène kennen. Ieder weekend gingen we naar TC Matic kijken. Wel 50 keer heb ik ze gezien. De gitarist, Jean-Marie Aerts, werd een vriend en mentor en loodste me in mijn eerste bandjes. In Blankenberge ben ik muzikant geworden. Zonder twijfel.”

BIO

Patrick Riguelle

Muzikant

PRIVÉ

Patrick Riguelle werd geboren op 5 februari 1962 in Ukkel en groeide op in Vorst. Kreeg op zijn vierde een longziekte, waardoor het gezin in 1968 verhuisde naar Blankenberge. Heeft twee zussen: tweelingzus Michèle (Blankenberge) en de 19 jaar oudere Jeanine (Snellegem). Woont nu in Mechelen, samen met Anne-Lise. Heeft één zoon uit een vorige relatie: Thomas (17).

LOOPBAAN

Speelde eerst bij onder meer K13, The Responsibles en Kadril. Veelgevraagd gastmuzikant. Was twaalf jaar zanger van De Laatste Showband. Trekt nog altijd de baan op met dat team. Presenteert zaterdagavond op Klara, samen met Jan Hautekiet, *La vie est Riguelle*.

(W422/23)

BRANDEND HOTEL CONTINENTAL

Tot op de dag herinnert Patrick Riguelle zich wanneer zijn jeugd stopte. “Zondag 30 augustus 1981, toen Hotel Continental – waar we sinds 1967 woonden en waarvan mijn ouders conciërge waren – afbrandde. Samen met mijn tweelingzus deelde ik een kamer op de tweede verdieping. Toen de puberteit eraan kwam – en we elkaar begonnen te haten – hebben we een kast tussen onze bedden gezet. Haar kant vol tieneridolen, ik had een zwarte muur, een poster van The Who en een aftandse pick-up, waarbij ik twee boxen in dezelfde uitgang stak om stereo te simuleren. (lacht) Om in onze kamer te gaan, moesten we door de kamer van de ouders. Eenmaal ben ik na een uitje *iets van mijn lijn afgeweken* en tegen de nachtemmer – ons toilet was op de gang – gelopen... Later bleef ik na een avondje stappen bij de Pillens slapen. Ik wou mijn ouders dat niet meer aandoen. Die compassie, hé.”

De avond van de brand kwam Patrick Riguelle, toen 19, van een feestje, waar hij plaatjes was gaan draaien. “Thuis zette ik mijn plastic tas met 36 elpees op de stoel, deed mijn kleren uit en ging slapen. Een uur later werd ik wakker gemaakt. *Er is brand uitgebroken, neem iets mee, maar het komt allemaal in orde.* Ik nam het zakje met elpees – dat ik nog altijd heb – en mijn kleren. Samen met mijn vader heb ik op alle deuren geklopt en iedereen via de noodtrap weggeleid. Maar plots stond alles in lichterlaai en konden we niet meer... Er zijn vier mensen in de brand gebleven: een oud, doof vrouwtje en een koppel met een kindje van acht.”

FENIKSSYMBOL

Eenmaal buiten kon Patrick Riguelle enkel nog toekijken hoe álles in de vlammen opging. “Een bizar, paradoxaal gevoel. Ik herinner me dat mijn vrienden naast me meer gechoqueerd waren. Ik kreeg troost, en dat is altijd leuk, hé. Ik weet zelfs nog dat ik tegen mezelf zei: *Waarom ben ik nu niet triest? Ben ik een pyromaan omdat ik in de brand een schoonheid ontwaar?* Tot op vandaag kan ik dat niet thuisbrengen. *Burn the old, ring in the new.* Het fenikssymbool. Van heel mijn jeugd heb ik niets tastbaars – een foto heb ik moeten vragen aan mijn zus. Mijn jeugd overleeft enkel in mijn gedachten.”

“Het is jammer dat memorabele momenten – zoals toen ik op de knie van Charles Aznavour zat – enkel in mijn herinneringen voortbestaan, maar het is ook een soort van geluk: ik ben onthecht. Ik moet geen cadeaus, heb geen nieuwe meubels en spaar enkel wat elpees en cd’s. Het kan me allemaal niet verdommen.”
“We werden gedecoreerd voor onze heldendaad, maar moesten betalen om op de heldenlijst te staan. Onzin! We hebben nooit betaald en ik ben zelfs niet naar de ceremonie geweest. Mijn ouders waren alles kwijt en kregen van de verzekering amper 250.000 frank. Daar kon je zelfs geen volledig meubilair mee kopen... Opnieuw compassie. Maar voor mij – als 19-jarige – was de brand hét excuus om er vanonder te muizen. Niet omdat ik Blankenberge niet tof vond, maar ik was curieus naar de grotere steden. En mijn ouders konden zich daar, door de shock, in vinden. Ik was hen dan niet meer (financieel) tot last. Maar mijn jeugd, van de sanatoria tot de brand, is voor mij geen trauma. Intussen heb ik genoeg over het leven geleerd. Maar het bepaalde wel mijn karakter en waar ik uiteindelijk ben beland.”

TOEREN IN ‘LE PLAT PAYS’

Patrick Riguelle en zijn kompanen van De Laatste Showband trekken momenteel doorheen het land met *On n’oublie rien*, een avondvullend programma met nummers van Jacques Brel. Ook West-Vlaanderen – Le Plat Pays – wordt niet vergeten. Zo houdt de tour halt op donderdag 4/12 in de Stadsschouwburg in Kortrijk, op zaterdag 6/12 in De Grote Post in Oostende, op 10/01/2015 in cc De Scharpoort in Knokke-Heist en 17/01/2015 in gc Forum in Wervik (intussen al uitverkocht). Door het succes is het al zeker dat er volgend cultuurseizoen een herneming komt. Intussen is Riguelle volop aan het schrijven aan een nieuw, Franstalig album, dat in het najaar van 2016 zou moeten uitkomen.

Info : www.patrickriguelle.be

Patrick Riguelle :
“Doordat alles van mijn jeugd in vlammen is opgegaan, ben ik volledig onthecht. Ik moet geen cadeaus, ik spaar amper iets.”
(Foto’s Tom Brinckman)

“In het VTI in Brugge heb ik altijd zelf mijn rapport getekend”

De band tussen Riguelle en Brel

Je trekt doorheen Vlaanderen met een Brel-programma. Het is niet de eerste keer dat hij je muzikale pad kruist: met projecten als Tram 33, Red Harmony, Zakformaat XL en Brel op Eén – om er maar enkele te noemen – verdiepte je je ook al in zijn werk.

Patrick Riguelle : “Jacques Brel heeft altijd met me meegereisd in mijn muzikaal leven. Dat heeft niet zozeer te maken met een obsessie voor Brel, ik ben gewoon *tout court* obsessieel met muziek bezig. Ik ben een even grote fan van Bob Dylan, Neil Young, The Who... Maar de laatste vijf, zes jaar ben ik bezig met het schrijven van Franse chansons. Op mijn plaat kwamen zes eigen songs, vier covers. Geen van Brel, deels uit schroom. Van *Ne me quitte pas* bestaan er al meer dan 1.500 covers, in alle talen, en ik dacht: *het heeft geen zin om nóg een Brel-cover op te nemen.* Op plaat kan ik daar niets meer aan toevoegen, maar live... Ik voel me er nu ook matuur genoeg voor en heb mezelf ook kunnen overtuigen om het te doen. Het is *bon ton* om te zeggen: *van Brel blijf je af.* Maar jongens, Brel was een punker, het zou een belediging zijn als we zijn nummers niet zingen. Muziek overleeft bij de gratie van de generaties die het repertoire opnemen! Maar we hebben wel ondervonden dat we in veel nummers gewoon niet los konden komen van het origineel. Dan zitten we met bewondering te vechten met de frustratie dat je je bij sommige liedjes moet neerleggen bij de originele versie. Brel heeft dus géén popmuziek gemaakt, in zijn muzikale vorm heeft het meer met klassieke muziek te maken.”

Wat me verwonderde: toen de samenwerking met De Laatste Show stopte, voelde je je creatief bevrijd en maakte je een eigen plaat. En dan ga je toch weer coveren.

“Omdat ik het niet kan laten. Ik vind dat nummers gespeeld moeten worden, ik wil niet per se enkel mijn eigen werk brengen. Als ik voel dat ik met een ei zit, dan wil ik dat kwijt. Met mijn plaat heb ik plezier voor het schrijven gekregen. Frans is mijn moedertaal, daar kan ik niet omheen. Ik beleefde er geen plezier aan om me in het Engels of Nederlands, zeg maar een *vreemde taal*, uit te drukken. Een vertaling gaat nog, je zet bestaande beelden in een andere taal om, maar zelfs dan voel je je regelmatig *lost in translation.*”

Wat spreekt je zo aan in Brel?

“Ik heb hem nooit live aan het werk gezien, wel ontmoet. In 1970, toen ik acht jaar was, nam hij op het strand van Blankenberge de film *Franz* op. Samen met mijn tweelingzus Michelle zagen we de commotie aan de pier: enorme camera’s, lampen, generatoren... Ik herkende Jacques Brel meteen van op televisie, foto’s en de elpee-hoezen van mijn ouders. We moesten niet weg van hem en hij kwam zelfs over onze bol aaien. Wat me aanspreekt, is de combinatie van theatraliteit en melancholische teksten, die ik vanaf mijn twaalfde ontdekte. Dat gevoel begrijp ik door en door. Is het door een *achterkomertje* te zijn? Doordat ik zonder mijn ouders in een sanatorium zat? Er zal wel een uitleg voor zijn, maar ik wil niet veranderen. Het heeft me ook geen windeieren gelegd.” (lacht)

(ON)